

Miša Mahnič, Tomaž Lapajne Dekleva in Vid Sodnik

Tonček se ženi

Komedija po motivih in v stilu A. T. Linharta

Marjetka (županova hči)

Tonček (mlad kmetič)

baron

mati (Tončkova mati)

advokat (baronov prijatelj)

župan

1. prizor

Kmečka soba, ki ni ubožna, je pa skromna. Kredenca, miza iz trpežnega lesa, da lahko tolčejo po njej, če je treba, okno, podoba Device Marije. V sobi sedi mati, ki opazuje svojega sina na njivi.

MATI: Ah, Tonček, Tonček ... Ta moj Tonček! Namest da bi kopal krompir, stoji kt lipov bog in si zmišluje pesmce za sosedo – Marjeto, od župana hči. Lubezen mu je čist glavo zmešala. Jaz mu pravim: »Pejt k njej, pa ji povej!« On pa: »Ne, ne, nečm.« Zakuga si se pa spravil pisat? In ga slišm zvečer, pod deko, s svečo, glih da ni bajte zakuru, on piše pesmi. Za Marjetko! Saj je taka deklina, da jo ne najdeš pousod takšne – pobožna, poštena, od poštega človeka hči! In če Tonček se ima ožent, naj se z njo, jaz pravim. Mu pripravim južino, ker bo zdej, zdej tukej ...

TONČEK (*vstopi*): Mama, doma sm!

MATI: Sm vse prštimala.

TONČEK: Žgance! Spet žgance! To mam najraj! (*Je.*) K jest žgance probam, men kr v ustih useka! Kokr d bi me en kladu udaru!

MATI: Kolk njive si okopal danes?

TONČEK: Turšca je fertik, jutr pa krumpir!

MATI: Jutr krumpir?

TONČEK: Veš kuga pravjo – krumpir je prihodnost!

MATI: Ja, bomo delali iz krompirjeve moke kruh! Sem te gledala, veš! Nč mi ne laž, sem te vidla, d si se obotaulu, si stou in si pesnu, ne?

TONČEK: Ja, no ... spet sem za Marjeto ... skp spravul! Štrk na štrk. Pol bom pa u živo dol postavu.

MATI: No, pa se je le zjasnu! Bom do župana stupila in mu en kos potice nesla.

TONČEK: Res?

MATI: Mu bom kkšno pisemce nesla.

TONČEK: Mama, bodo še danes stopil?

MATI: Sej sem vsak teden tam in z županom pijeva rujnega vinca.

TONČEK: Naj mu povedo, da je men Marjeta ušeč. D b jo jest za ženo uzeu! D b m kuhala!

MATI: Bl počas! Najprvo pokaž, kaj si skupej zložu!

TONČEK: Tisto ud smreke. Smreka stuji, kokr ti stujiš! K u smreka padla, boš ti tud padla.

MATI (*vstran*): Tak je koker njegov oče. Moj rajni mož. U naše konce je hodu prodajat robo – oni so bli bogati doma – zato imamo tako lepo njivo in dve kravci. In se je na enem plesu zalubu u mene. Ino pol se ga nisem otrešla. Hodil je pet k mojmu okvirju in jest sem šla do

okvirja in sem zaupila: »Se boš nehu dret k en jeshar!«, on pa: »Ančka, moja Ančka, zgledaš koker ena debela sliva, d b se usta z no slatkala, u resnic si oštra koker kopriava, k me je naravnost u srce užgala.« Jes sm se ustrašla. Sem rekla: »Ne govor tega po vas! Ker se bodo usi muzal, pa name kazal, da me oče in mati niso dobr uzgojil!« Sm rekla: »Pejd du očeta, zmen se z njim.« No in sva se uzela. Čez en teden.

TONČEK: Že vem, kuga bom naredu, mama! Ke bom stopu in ... oča so zmeri rekl: »K delu se sprau!« In sem se k delu spravu! Ke bom šou, pa jo bom zgrabu! Pol bomo pa vidl, če bo mela kej za rečt.

2. prizor

Baronov salon. Baron sam.

BARON: Takoj zdajle moram na deželo! Ponavadi hodim tja samo najemnine pobirat. A danes je tak dan, da se želim nadihati zraka. Ah, ah, ah! Moram sprostiti noge. Prk, prk! In moram uživat v pogledu na pokrajino, zeleno travo in hribe. A, a, a! Danes je tak dan. Advokat!

ADVOKAT (*vstopi*): O, gospod prečastiti visoki baron von Shopenhauer, poljubljam roko. V čast mi je, da sem prišel v to vašo sobano! In kako lep je dan, ko vas vidim!

BARON: Vi ste advokat, spretni z jezikom ... Danes greva na deželo!

ADVOKAT: Na deželo?

BARON: Tako! Prav zdaj. Trk, trk, trk in štrk in greva!

ADVOKAT: Zakaj bi šla na deželo? Tam je blato.

BARON (*vstran*): Advokat lepo skrbi za moje posle, a bister ni. In treba mu je kdaj kaj naravnost povedat.

ADVOKAT (*vstran*): Tako strah me je vsakokrat, ko stopim predenj. Ker nima pojma. Od staršev je podedoval bogastvo, a ga je vsega zapravil za dekleta in obleke. Strah me je. Niti sam ne ve, da je obubožan.

BARON: Greval!

ADVOKAT: Naj pokličem kočijo in ...

BARON: Trk, trk, trk!

ADVOKAT: Pripravim blazine, z zapravlživčkom greva, če se blagorodni prečastiti baron ...

BARON (*jezno*): Z zapravlživčkom!? Z zapravlživčkom mislite, da greva na deželo?! Z zapravlživčkom bom zgledal kot kakšen kmet! Jaz sem vendar baron!

ADVOKAT: Ampak gospod ...

BARON: Veliko kočijo mi vprezite! Štiri konje!

ADVOKAT: Ampak gospod baron ...

BARON: Ste moj advokat ali ne? ... No, kaj boš povedal? Hitro, hitro, ker se mi mudi na deželo!

Moram se nadihat zraka! Ah, ah, ah! In sprostiti noge! Prk, prk!

ADVOKAT: Vaše premoženje ... ni več tisto, kar je bilo ... če se spomnite let, ko ste bili rojeni ... ali pa vašega očeta – veliko imetje so vam zapustili! To premoženje je ... pr, pr, ah, gr ... vse manj in manj ...

BARON: Tak zinite žel! Kaj zadržujete v sebi? Naj plane na dan! Kaj je z mojim premoženjem?

ADVOKAT: Ih, ih ... (*Joka.*)

BARON: Gospod advokat! Dobro sem vas plačeval vse življenje. Povejte mi, kaj je z mojim denarjem?

ADVOKAT (*med ihtenjem*): Revni ste kot crkvena miš ...

BARON: Kot ostra puščica me je tole zadelo v srce, prebodlo dušo. Kaj naj storim? Imam kakšno rešitev? Moram res z zapravljičkom, malim vozom, na deželo?

ADVOKAT: Jaz bi vam predlagal ... veste ... do zdaj ste imeli dekleta ... prihajala so v vašo hišo in opravila, kar ste želeli ... zdaj pa v vsaki gostilni pravijo – Shopenhauer prihaja, zaklenite!

BARON: To pravijo?

ADVOKAT: Seveda pravijo. Mar niste slišali? ... No, seveda niste slišali. Tega ne rečejo vam. Ste pa opazili, da so krčme vedno zaprte ravno takrat, kadar greste ven ...

BARON: In kaj je rešitev moje tegobe?

ADVOKAT: Torej, ja, dekleta ... ki prihajajo v vašo hišo ... in odhajajo ...

BARON: ... in odhajajo ...

ADVOKAT: Mogoča pa bi kakšno dekle lahko prišlo ... z doto? Kaj pravite?

BARON: Da bi se jaz ženil? Jaz, baron Shopenhauer?

ADVOKAT: Stari ste že dovolj ... Če se bogato poročite, vas morda še rešim ...

BARON: Morda danes na deželi ne le sprostim noge, prk, prk, se nadiham zraka, ah, ah, ah in gledam pokrajino, a, a, a, ampak ugledam tudi novo devico!

ADVOKAT: V Radovljici vas vsi poznajo! Laže na kmetih kakšno premožno ujamete!

BARON: Gremo, gremo! Mudi se mi! Zraka potrebujem!

3. prizor

V izbi pri županu. Mati in župan pijeta vino, na mizi je potica.

MATI: Vidm eno kočijo, ki prihaja ...

ŽUPAN: Le kdo bi to bil, ki prihaja v našo vas? Hvala za potico!

MATI: Pogledjte, štirje iskri konji!

ŽUPAN: Najemnine so letos že pobrali!

MATI: Oni si zmerej kaj skunštajo s temi najemninami ... In pogledjte, kočija ima zavese iz bržunal!

Enkrat v življenju sem videla bržun, tako da ga vedno prepoznam. Bogati so!

ŽUPAN: Morebiti pa niso k nam namenjeni. Hvala za potico!

MATI: Pa mladi Marjetki jo dajte. En kos je posebej nej namenen.

ŽUPAN: A tale, ki mu en papir ven štrli?

MATI: Kako so pametni župan! Točn tist!

ŽUPAN: No, tega dam Marjetki.

MATI: Pa lepo naj jo pozdravijo.

ŽUPAN: Midva sva dogovorjena. Zdaj samo še mladi, da skup pridejo. In jaz vam dam en krompir z naše njive. Krompir je prihodnost! (*Ji da krompir.*)

4. prizor

Pred županovo hišo. Tonček meče kamenčke v Marjetkino okno.

TONČEK: Marjeta! A me slišiš? Odpri! (*Zase.*) Če zdele nau udprla, bom šu dam ...

MARJETA (*odpre okno*): Pozdravljen, Tonček!

TONČEK: Marjeta!

MARJETA: Tih bod! Notr se moj oče in tvoja mama menta. Po kaj si prišou?

TONČEK: Smreko podret!

MARJETA: Ne govor mi več takh pesmi. Ne tečejo tko, kt bi blo treba. Grobe so. Žou mi je, da moram tko reč. Smreka, pha! (*Gre od okna.*)

TONČEK: A to je vse?

MARJETA (*vstran*): Oni dan sem v skrinji rajne matere odkrila pesmarico. O, kako sladko, kako tekoče govorili so, da ljubezen mi gori kot plamen! Nekdaj! Da prava je ljubezen lepo oblečena in ponaša se z ostrim mečem, ki vedno nabrušen je. Potem pa se ubogo dekle okrog sebe ozre in vidi le kmetiške fante, ki ne znajo z jezikom. Moški mora znat z jezikom!

TONČEK: Še enkrat bom pršu!

MARJETA: Tonček, čemu ne prideš skoz duri? Mislš, da se očetu dopade, da mlademu dekletu tkole češarke v okno mečeš?

TONČEK: In z očetom kakšno rečeva.

MARJETA: Kokr hočeš.

TONČEK: Oča me imajo radi.

MARJETA (*stopi v sobo, zapira okno, vstran*): Žal res.

TONČEK (*vstran*): Dobr je šlo!

5. prizor

Baron in advokat pred županovo hišo, Marjetka v hiši.

BARON: Advokat, vi potrkajte! Nočem si mazati rok na teh umazanih vratih.

ADVOKAT: Ste videli to žival? To je krava.

BARON: O?

ADVOKAT: To jeste ob nedeljah.

BARON: O, nisem vedel. Pa nič se ji ne pozna, da sem jo jedel.

ADVOKAT: Če je kje večja skupina, imajo zraven še človeka.

MARJETA (*v hiši, vstran*): Še eno pisemce sem dobila! V potico zapičeno z nožem.

BARON: Potrkajte, no!

ADVOKAT: Že trkam ... (*Trka.*)

MARJETKA: Marjeta, tvoje oči so kot male žabice. Vesele in zelene. Rad imam, ko gledajo v mene.

Podpisani tisti, ki mu zdaj v srcu regljaš in mu nikakor spati ne daš.

BARON: Res nesramno, da nama ne odpro! (*Brca v vrata.*) Tak, odprite!

MARJETKA: Vagabundi! Včasih so tako nasilni. Bojim se jih ... Raje ne odprem, da mi ne store česa zlega. Meni, ubogemu dekletu. (*Medtem baron poriva advokata, da se ta zaletava v vrata.*)
Tako!

BARON: O, ženski glas!

MARJETA (*odpre*): Gospodje z mesta! (*Vstran.*) Oče mi niso nič povedali. (*Baronu.*) Rada mam gospode iz mesta!

BARON: Oooo, baron Shopenhauer. (*Se prikloni.*)

ADVOKAT: Prečastiti, vzvišeni, radovljiški, sam samcat baron Shopenhauer. In moja malenkost pisar. Napravim vam pogodbo, ki je ne pozabite.

MARJETKA: Oh, gospodje naj sedejo! Ne postopajte! Naj sedejo! Naj si odpočijejo in omočijo usta z rujnim!

BARON: O tej lepoti slišali smo v Radovljici. Da sijete kot zvezda z neba na tla, da rože rastejo in trava brsti od sija tega! Da ogenj v srcu vzplamti, ko zagledam te oči, ki vame gledajo! O, deviška lepota, da večje ni!

ADVOKAT (*vstran*): Ravno včeraj je to govoril služkinji.

MARJETKA: Prava ljubezen govori poezije. Gnadljivi baron Shopenhauer, očeta ni doma. Nej

vam postrežem ...

ADVOKAT: To so prave besede! Postrezite, postrezite! Tudi jaz bom nekaj! (*Marjetka gre, baronu.*)

Dobro ste to izvedli!

BARON: Odlično ste mi svetovali!

ADVOKAT: Kar zviija se pod vašimi besedami!

BARON: Sem mislil, da bom moral vzeti kakšno staro, grdo, bogato ...

ADVOKAT: Odlično ste izbrali. Župan je najpremožnejši tod okoli. Ko pogledate iz te njegove bajte, vse, kar vidite, je njegovo! Levo njegovo, desno njegovo, zgoraj njegovo, spodaj njegovo ... Še pod zemljo je vse njegovo!

MARJETKA (*pride*): Vinca in potice sm prnesla!

BARON: Kaj mi bo rujno vince in kaj potica, kaj vse sladkobe sveta, če lahko gledam le vaše oči!

ADVOKAT (*vstran*): Težko ga že poslušam, a svoj delež vzamem in švrk v Radovljico!

BARON: Naj okusim mehko vaših ust ...

MARJETKA: Oh, ne ...

BARON: Vem, krepostna ste devica.

MARJETKA: Mati v nebesih ne bi odobraval. Zjokali bi se in dež bi padal na nas ... Kar pa bi bilo dobro za letino ... (*Se poljubita.*)

ADVOKAT (*vstran*): Tega pa nisem pričakoval tako hitro. (*Marjetki.*) Tudi jaz prinašam dobro letino ... (*Jo boče poljubiti.*)

BARON: No, no, vi se držite svojega dela. (*Ga odrine.*)

ADVOKAT: Samo da poberem najemnino ... (*Jo spet poskuša poljubiti, baron ga odrine.*)

BARON: No, naj vam povem, zakaj sem pripeljal še tega vagabunda zraven. Zato, ker sem doma v Radovljici v svoji veliki graščini, z vsem svojim bogastvom, z brokatnimi zavesami in vsem tem, zdolgočasen in sam.

MARJETKA: Nemogoče!

BARON: Berem in pišem pesmi. In čakam na pravo ljubezen. Če prepričava še vašega očeta ...

ADVOKAT (*vstran*): Kar pričnem s pisanjem pogodbe ...

MARJETKA: Zagotovo niso samo zaradi tega prišli. Nemogoče, laskajo mi ...

BARON: Kaj mislite, da mi pomeni ta posvetni svet! Mislite, da jaz gledam hribe? Ah, kje pa! Jaz gledam v dušo človeka!

ADVOKAT (*skrivoma baronu*): Odlična predstava!

BARON (*skrivoma advokatu*): Kar spišite pogodbo!

MARJETKA: Naj slišim iz vaših baronskih ust, iz vaših von Shopenhauerjevih ust – sva zaročena?

BARON: Kot sta zaročena siniček in sinička.

TONČEK (*iz ozadja*): Marjeta!

BARON: Kot sonce in nebo! Kot zvezda in luna!

TONČEK (*iz ozadja*): Marjeta!

MARJETKA: Naj ne dopustijo, da te besede zamro!

TONČEK (*iz ozadja*): Marjeta! Duri odpri, da v bajto stopim! (*Marjetka odpre, Tonček vstopi.*)

MARJETKA (*tibo Tončku*): Zaročena sem! Zaročena sem!

TONČEK (*gleda barona, tibo Marjetki*): Pou človk, pou pav!

MARJETKA: Moj zaročnik! Moj bodoč mož! Iz mesta. Iz Radovljice! Baron von Shopenhauer!

Pršou in zaprosu me je. O moji lepoti je slišau v Radovljici! Očeta še ni vprašal, a oče se vsak čas vrnejo. In bili bodo najsrečnejši župan pod soncem! Bog, s čim sem si tega zaslužila? Tonček, poljubi baronu roko! (*Tonček se kislo drži.*) Nisi vesel zame? Videt si nekam razjarjen?

BARON: Čudak je. Kmetič! Moje plemenito srce pa trepeta in trepeta. Veselje se nabira v meni.

TONČEK (*ježno*): Po orodje grem ... (*Gre.*)

MARJETKA: Kmetič je. Dobrega srca, a ni spreten z jezikom. Za razliko od njih, ljubi zaročnik! (*Vstran.*) Kako je to mogoče, saj ne morem verjet! Še pet minut nazaj si kaj takega ne bi mogla niti prisanjati. Čudna so pota Gospodova.

6. prizor

Pri Tončku doma. Tonček od jezze hodi gor in dol.

MATI: Tonček, umir se no!

TONČEK: Tko ga bom!

MATI: Uset se!

TONČEK: Se spomnš, kako smo telička ven vlekl spomlad? Tko ga bom vn putegnu! Ud spodej!

Pa gor, po glav udaru! Kt medveda ga bom ugriznu!

MATI: Ti povem, župan nč ne marajo za te šeme nemčurske. (*Ga objame.*)

TONČEK: Luftar, z Radovlce!

MATI: Moj Tonček, meščanski ludje niso pošteni, ker živijo v bogatiji in to se ne spodob. Saj župan je ne bo kr takole dal!

TONČEK: Zdaj sem se spomnil, da moram še otavo pospravt ...

MATI: Tko ja, dela se primi!

TONČEK: Mama nej du župana stopjo.

MATI: Maš kkšno pesmco za poslat?

TONČEK: Ojej. Ne morem zdej pesmi pisat ... Otavo moram pospravt ...

MATI: Bom jest napisala. Rute nisem niti dol dala, že si jo spet gor dajem, d grem do župana. Kako se stvari hitr odpletajo! (*Tončku.*) No, pejt delat!

TONČEK (*odhaja*): Če ga bom vidu, ga bom za goutanc prjeu pa u otavo vrgu!

7. prizor

BARON: Tudi ta zemlja je njihova! Ne morem verjet! Toliko zemlje! Pa sem mislil, da imam jaz veliko ... Ste vse napisali?

ADVOKAT: Le eno težavico imamo ...

BARON: Kakšno! V hipu jo rešim s svojim šarmom!

ADVOKAT: Ko sem davke pobiral, so me župan nekako prepoznali. Da sem že drugič tisto leto po najemnino prišel. In niso bili dobre volje. Bolje bi bilo, da mene ne vidi, in tudi, da me drugi ne vidijo, če me prav razumete, tako da bom jaz pogodbo kar tukaj pustil, vi pa boste s svojim šarmom ...

BARON: Pač, zakrijte svoj obraz, pa vas ne bodo prepoznal! (*Mu prekriva obraz z lasuljo.*)

MATI (*vstopi*): Kaj so to za ene šeme?

BARON: Jaz sem baron von Shopenhauer in to je ... gospa von Shopenhauer! Moja mama!

ADVOKAT (*z visokim glasom*): Matilda von Shopenhauer. Kam naj sedem? Stara sem že ...

MATI: Kr na stou! (*Advokat sede.*)

BARON: Kaj ste hoteli od naju, kmetica navadna?

MATI: Sem pršla do župana, pa nisem vedla, da majo take goste. Če bi vedla, bi si dala nedeljsko ruto gor ...

BARON: Tak, pojdite od besed k ... pomembnejšim besedam! Midva nimava časa!

MATI: Moram povedat, da sem tko zadovolna, da vidm koga z mesta. K sem bila tako mejhna in me je stric peljal v mesto ... od takrat nisem bla več tam. Sem pa enkrat bržun vidla!

BARON (*advokatu skrivoma*): Govori in govori in nič ne pove!

ADVOKAT (*tibo*): Upam, da ne bo več dolgo – da me ne razpozna!

MATI: Kaj vaju je pripeljalo v našo vas?

BARON: Oženil se bom!

ADVOKAT (*z visokim glasom*): Moj sin! Kako sem ponosna!

MATI: Nej kaj spijejo! Da bo jezik bolj gladko tekell!

ADVOKAT (*vstran*): Če dajejo, ne reci ne. (*Spije, glasno.*) O, hvala! Hvala!

MATI (*vstran*): Kako bradate ženske so u mestu! Sploh ji obraza ne vidim!

BARON (*jo odrine*): Ne glejte moje mame tako od blizu!

ADVOKAT: Kako sem žejna! (*Si odkriva obraz, da lahko pije, baron ga zakriva nazaj.*)

MATI: Kar pijte gospa! Je dobro za živce! Jaz vsak dan kakšnega zvrnem! (*Baronu.*) Županovo hči,
a? On bo zadovoln, da bo dobil tko bogatga ženina z mesta ...

BARON: Ja, seveda. (*Advokatu.*) Kajne mati, midva sva slučajno premožna ...

ADVOKAT: No, ne tako zelo ...

MATI: Kaj ste mislila gospa s tem? (*Stopi k njej.*)

BARON (*odrine mater*): Ne pogovarjajte se z njo! Utrujena je!

MATI: Pije pa lahko!

BARON: Dosti ječila in ... lahko pade. (*Rine advokata ven.*)

ADVOKAT: Pogodbo bom tule pustila.

BARON: Mati, umirite se malo. Sedite in počivajte!

MATI (*vstran*): Se nardim, koker da grem jest, bom pr okvirju poslušala. Pa še vino vzamem s sabo.
(*Se skrrije za okno in posluša.*)

ADVOKAT (*odvrže lase z obraza*): Pa je šla! Tako sem se dobro zamaskiral! Moja leta v teatru so se
obrestvala!

BARON: Je v pogodbi vse?

ADVOKAT: Vse.

BARON: Da ni kakšna njiva ostala?

ADVOKAT: Župana očarate, podpiše in švrk, švrk, nazaj v Radovljico! Kako bova bogata! Spet
bova bogata!

8. prizor

Kmečka soba.

TONČEK: Kako to misljo? A ni res? Župan tut sm pride?

MATI: Sedi. Mirno, ne kričat na župana.

TONČEK: Sej župan me ma rad ...

MATI: Potico sm dala v robec ...

TONČEK: Bom kr pr durih počakou. (*Vstopi župan, ki ga preseneti.*) O, gospod župan! Dobrodošli
v naši bajti!

ŽUPAN: Tonček, kmalu bomo ista družina!

MATI: Nekaj hudga, hudga vam moram povedat! Hudga!

ŽUPAN: Res? Kaj se je zgodilo?

MATI: Se spomnte tiste kučije od dons?

ŽUPAN: Ja, sem šel do senika, pogledat otavo in ne vem, kaj se je zgodilo s temi meščani.

MATI: Tristo kosmatih nemčurjev. No, samo dva. Sta pršla in sta vam hotla hči poročiti. Ne oba, eden od njiju!

ŽUPAN: Mojo hči?

MATI: Tko, ja! Jaz sem pa spodej poslušala! Baron da je, ampak da nima niti ficka! Da je vse zapravo. In bi zdej rad eno z veliko doto oženil! In da jo bo takoj po poroki med krave odvrngu!

ŽUPAN: Županski posli so me mnogokdaj vodili v Radovljico. In nikoli mi ni bilo po vseči tam! Sami goljufivi ljudje! Same laži jim gredo iz ust. Naj vedo, s kom imajo opravka!

MATI: Vem, kaj nam je za nardit!

ŽUPAN: Točn tko bomo naredili!

9. prizor

V izbi pri županu. Baron, advokat in Marjetka.

BARON: O, župan prihaja!

ADVOKAT: O, O, O, župan prihaja! Vse papirje imam pripravljene!

BARON: Jaz pa samo še očaram župana, pa bo! O, moja draga nevesta, kako sem vznemirjen od sladkobe, ki me čaka! Kako lepo bi bilo, če bi vaš oče že danes rekel *ja!*

MARJETKA: Samo v svojo kamro stopim, da kaj lepšega nase dam. Svečan je. Tko zlo svečan.

BARON: Ta bržunast trak (*ji da trak*) vam dam, da si ga spnete v lase, da bo vaša lepota še bolj bleščala!

MARJETKA: Bržun! Takoj bom nazaj, ljubi! (*Gre.*)

BARON: Tukaj te počakam.

Prideta župan in mati. Advokat si zakrije obraz.

MATI: O, gospod baron! Tole dekle dobr poznam in bi rada njenega bodočega moža mau bl spuznala. (*Se laže in ga zapeljuje.*)

BARON: Jaz sem zmerom za nova znanstva!

MATI: In sem slišala, da je gospod nagajiv in bi se rada prepričala, če je to res.

BARON: Sem nagajivec, sem!

MATI: Potem poznate našo kmetiško navado ... Preden stopte v zakon z mladim dekletom, ki ne zna še s svojo mladostjo ...

ADVOKAT (*se približá*): Stopite malo stran!

MATI: Kdo ste pa vi?

ADVOKAT: Njegova mati! (*V stran.*) Skoraj bi me dobila. (*Se umakne.*)

BARON: Zdaj ogenj žge v meni tako vroče, da kar voda zagori.

MATI: O, to pa je vroče! Kej tazga pa še nisem slišala od moža. (*V stran.*) Ta je res z vsemi žaubami namazan!

BARON: Tak pogledite me! Kaj gledate stran?

MATI: Stara sem, ne? A nisem še za v koprive vreč!

BARON: Oh, ne!

TONČEK: Lahko zdaj pridem noter?

MATI (*tibo Tončeku*): Ne še ... (*Glasno baronu.*) Zdaj vas naučim, kako kmetje delajo z babami!

BARON: Vedoželjen sem! (*Jo objame.*)

MATI (*tibo Tončeku*): Zdaj pa!

Tonček glasno vstopi, baron odskoči.

MATI: Ojoj! Si videl?

TONČEK: Zdaj vas pa imamo!

BARON: Kmetavz!

TONČEK: Zdaj pa jaz na svoj račun pridem! Župan, še vi stopte not!

ŽUPAN (*vstopi*): Vse smo videli!

TONČEK (*prime barona in advokata za ovratnik*): Sam recte besedo, župan, pa oba ven naluftam!

MARJETKA (*vstopi*): Kaj se dogaja, oče? O, spoznal ste mojega zaročnika in njegovega prijatelja!

Kako? Tonček, kako se obnašaš? (*Materi.*) Recite mu ...

MATI: Tebi bom rekla, nobenemu drugimu! Razkrinkala sem tega tvojega zaročnika!

ŽUPAN: Poslušaj jo, hči! Vse ti bo povedala!

MATI: Sem pršla poleg kot kakšna lisica – še znam! So minila že leta, pa še znam! In sem govorila

bla, bla, bla, kako se dela z dekleti, bla, bla, bla in je rekel: »Ja, ja, ja!«

BARON: Joj, rekel sem *ja*, ker sem rekel *ne*, mislil sem *ne* ...

MARJETKA: Kako si mogel?

MATI: In tega zraven pogledj!

ADVOKAT (*z visokim glasom*): Mene? Samo stara žena sem ...

MATI (*mu potegne lase z obrazá*): Za norce nas imaš!

MARJETKA: Naj kdo reče, da ni res! Pa tako sm se zalubila ... Vse sem verjela in še vedno

verjamem, če mi le kdo reče, da ni res.

ŽUPAN: Bosta rekla, da ni res?

MATI: Jaz rečem, da je bilo res! Sem bila zraven!

TONČEK: Marjetka, jaz sem hotu neki rečt, sam bom prej še taledva vn zabrisou! Župan, a nej?

ŽUPAN: No, kaj praviš ti, Marjetka?

MARJETKA: Kakor oče velijo. Jaz sem samo dekle, ki nič ne ve.

ŽUPAN: Nisem jaz take stare sorte mož, da ne bi upošteval ženskega mnenja.

MARJETKA: Torej rečem *ja*.

ŽUPAN: Tonček, kr vrzi ju ven! (*Ju vrže iz hiše.*)

MATI: Ne joči, no, Marjetka! Saj boš kmalu pozabla.

TONČEK: Marjetka, nej te ne skrbi, če boš mene uzela, boš na varnem, ceu žiulene u kuhni zaprta.

MARJETKA: Oče, dovoljo, da Tonček z mano ven stopi? Da mu razgalm, kaj mi srce veli ...

ŽUPAN: Gospoda so tukaj pogodbo pustil. Zdajle to pogodbo pogledam, kakšno ime zamenjam in lahko takoj naredimo ceremonijo.

MARJETKA: Tonček, neumna sm bla. Iskren si mi pisou tist, k je blo u potici z nožm zataknen.

(*Ga objame, on pa ima povešene roke.*)

TONČEK: Objela s me? (*Jo tudi on objame.*)

MARJETKA: Ha, nekaj te nemčurske nespodobnosti se je name prlepilo ... Neumna sem bila, nisem vedela, da si me imel res rad.

TONČEK: Res, ja. Kokr smreke!

MARJETKA: In male žabice?

TONČEK: Ja.

MARJETKA: Tonček, ti res iz srca govoriš in poštene misli misliš. In če mi boš le kdaj odpustil to mojo deklinško neumnost ... bi ti prav rada bila žena!

TONČEK: Nč ne skrb! Do konca svojih dni bom zate skrbu!

Pride župan.

ŽUPAN: Tonček, ti znaš brat. Preber, kaj piše!

TONČEK: ... za ženo ... za moža ... prosinca petnajstega ... dota ... Kje podpisem?

ŽUPAN: Tu spodaj! (*Tonček podpiše.*)

MARJETKA: Vedno sem mislila, da bo več ceremonije pri moji poroki. (*Podpišeta še Marjetka in župan.*)

TONČEK: Saj bo ceremonija zdaj vsak dan! (*Ji da pero in še ona podpiše, jo poljubi, dvigne in zavrti.*)